

Betænkning afgivet af Indfødsretsudvalget den 10. december 2020

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om ændring af dansk indfødsret og udlændingeloven

(Ophævelse af solnedgangsklausul)

[af udlændinge- og integrationsministeren (Mattias Tesfaye)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har stillet ændringsforslag nr. 1. Radikale Venstre og Enhedslisten har stillet ændringsforslag nr. 2, 3 og 4.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (DF og NB) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det under nr. 1 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod de under nr. 2-4 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (RV, SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de under nr. 2-4 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod det under nr. 1 stillede ændringsforslag.

Liberal Alliance, Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Radikale Venstre

Radikale Venstres medlem af udvalget mener, at regeringens lovforslag om at ophæve solnedgangsklausulen på »fremmedkrigerloven« er at skyde over målet, da frygten for et regelrum kan afhjælpes med en revisionsklausul som foreslået af Radikale Venstre og Enhedslisten. Der er behov for, at Folketinget kan holde snor i retssikkerheden på dette

område, og det kan opnås med en revisionsklausul og ikke en ophævelse af udløbsbestemmelsen.

Der er brug for en vurdering af, om den gældende ordning i fornødent omfang kan sikre retssikkerheden i sager om administrativ frakendelse af dansk statsborgerskab. De administrative sager kan i sagens natur omfatte uskyldige personer, og det er vigtigt at pointere.

Videre har Radikale Venstre og Enhedslisten fremsat ændringsforslag om, at afgørelser automatisk påklages til domstolsprøvelse, så der foretages en uafhængig retlig vurdering af sagerne.

Endelig har Radikale Venstre og Enhedslisten fremsat ændringsforslag om at indføre beskikkelse af en advokat, ikke kun ved eventuel domstolsbehandling, men også ved den administrative afgørelse, så den berørte part kan få varetaget sine interesser, herunder i forhold til at sikre, at sagen bliver fyldestgørende oplyst og eventuelt indbragt for de ordinære domstole.

I den forbindelse kan bemærkes, at RV ikke finder ministerens svar om beskikkelse af advokat for tilfredsstillende.

Ministeren oplyser: »Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, at en forvaltningsmyndighed bl.a. har pligt til at genoptage en afgørelse, hvis nye væsentlige faktiske omstændigheder kommer for dagen, efter at afgørelsen blev truffet, og det ikke kan udelukkes, at myndigheden på baggrund af disse nye forhold ville have truffet en anden afgørelse.«

Hertil anfører RV, at en administrativ afgørelse er ugyldig, når nye væsentlige faktiske omstændigheder kommer for dagen og det ikke kan udelukkes, at myndigheden på baggrund af disse nye forhold ville have truffet en anden afgørelse.

RV skal således påpege, at »fremmedkrigerlovens« manglende partshøring derfor kalkulerer med risikoen for ugyldig

dige afgørelser. Ministerens svar konstituerer således ugyldige afgørelser som begrundelse for ikke at beskikke en advokat til varetagelse af sagsbehandlingen. RV støtter hermed af flere årsager ikke lovforslaget om ophævelse af den fastsatte solnedgangsklausul.

Enhedslisten

Enhedslistens medlem af udvalget kan ikke støtte lovforslaget og tager afstand fra ophævelsen af solnedgangsklausulen for et forslag, der bryder med afgørende retsprincipper. At udstyre en minister med kompetence til administrativt at frakende statsborgerskab i stedet for – som hidtil – at lade spørgsmålet være op til en domstol rokker afgørende ved magtens tredeling. Der forskydes magt fra den dømmende til den udøvende magt – til skade for retssikkerheden. Et statsborgerskab vil fremover kunne frakendes, uden at der er ført bevis for skyld, og det vil kunne ske på baggrund af oplysninger, der er så hemmelige, at hverken offentligheden, den person, sagen vedrører, eller i særlige tilfælde udlændinge- og integrationsministeren må kende dem. Det er et brud med princippet om, at en anklaget er uskyldig, indtil der ved en domstol er ført bevis for den pågældendes skyld. Det princip ønsker EL fastholdt. EL noterer sig, at der i loven er indbygget en adgang til efterfølgende indbringelse af en frakendelse for en domstol, men denne adgang er begrænset af en uacceptabelt snæver tidsfrist og omgærdet med retssikkerhedsmæssigt problematiske regler om »særlige advokater« og hemmelige oplysninger, som den person, som sagen vedrører, ikke må kende. Retssikkerheden i sådanne processer er i sagens natur begrænset, og EL ønsker ikke at medvirke til deres indførelse.

Af den grund har ELs medlem af udvalget i samarbejde med Radikale Venstre stillet tre ændringsforslag, der styrker retssikkerheden. De tre forslag pålægger ministeren at evaluere lovforslaget og fremsætte forslag om revision af lovforslaget i folketingssamlingen 2023-24, sikre automatisk prøvelse af de administrative afgørelser om fratagelse af statsborgerskab og sikre beskikkelse af advokat ved en administrativ afgørelse. Selv om EL ikke er tilhænger af forslaget, vil en sådan bestemmelse forbedre retssikkerheden. Derudover finder EL det betænkeligt, at ministeren ønsker at fjerne solnedgangsklausulen 8 måneder inden lovens ophør, mens tre klagesager fortsat er under behandling. En lovbehandling, der tog klagesagerne og eventuelle retssikkerhedsmæssige konsekvenser in mente, ville være at foretrække.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (DF og NB):

Ny paragraf

1) Før § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 5. august 2020, foretages følgende ændring:

1. I § 8 B, stk. 3, udgår », medmindre den pågældende derved bliver statsløs«.

[Frakendelse af statsborgerskab uanset om den pågældende har et andet statsborgerskab]

Af et *mindretal* (RV og EL), tiltrådt af et *mindretal* (SF):

Ny paragraf

2) Før § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 02. I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 5. august 2020, foretages følgende ændring:

1. I § 8 B indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Udlændinge- og Integrationsministeriet beskikker en advokat for parten i en sag efter stk. 3, medmindre den pågældende selv har antaget en sådan.«

[Beskikkelse af advokat under sagsbehandlingen af en sag om administrativ fratagelse af statsborgerskab]

Ny paragraf

3) Før § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 03. I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 5. august 2020, foretages følgende ændring:

1. § 8 F, stk. 1, 1. og 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Afgørelser om fratagelse af dansk indfødsret, jf. § 8 B, stk. 3, indbringes for Københavns Byret af Udlændinge- og Integrationsministeriet uden unødigt ophold.«

[Automatisk indbringelse af de administrative afgørelser for Københavns Byret]

Til § 1

4) *Nr. 1* affattes således:

»1. § 3, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Udlændinge- og integrationsministeren fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2023-2024.«

[Solnedgangsklausul erstattes med revisionsklausul]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at hjemlen til administrativt at fratage statsborgerskab vil kunne anvendes, uanset om den pågældende efter fratagelsen af sit danske statsborgerskab ikke er statsborger i nogen stat og heller ikke automatisk kan registrere sig som statsborger i nogen stat.

Hvis ændringsforslaget bliver vedtaget vil forslagsstillerne stille de nødvendige konsekvensændringer til 3. behandling, herunder til lovforslagets titel.

Til nr. 2

Ændringsforslaget indebærer, at Udlændinge- og Integrationsministeriet beskikker en advokat for en part omfattet af indfødsretslovens § 8 B, stk. 3, under behandlingen af ved-

kommendes sag i Udlændinge- og Integrationsministeriet, medmindre den pågældende selv har antaget en advokat.

Hvis ændringsforslaget bliver vedtaget vil forslagsstillerne stille de nødvendige konsekvensændringer til 3. behandling, herunder til lovforslagets titel.

Til nr. 3

Ændringsforslaget indebærer, at afgørelser om administrativ fratagelse af dansk indfødsret automatisk indbringes uden unødigt ophold for Københavns Byret af Udlændinge- og Integrationsministeriet med påstand om stadfæstelse.

Hvis ændringsforslaget bliver vedtaget vil forslagsstillerne stille de nødvendige konsekvensændringer til 3. behandling, herunder til lovforslagets titel.

Til nr. 4

Lovforslaget indeholder en kraftig indgriben i forhold til fratagelse af statsborgerskab. Der er derfor behov for, at Folketinget løbende forholder sig til, hvordan bestemmelsen bliver brugt, og om den fortsat er nødvendig. Ministeren skal derfor årligt orientere Folketinget om, i hvor mange tilfælde loven har været taget i anvendelse, og efter en 3-årig periode evaluere loven og vurdere, om andre redskaber kunne anvendes til samme formål. Ministeren fremsætter med udgangspunkt i denne evaluering forslag om revision af loven i folketingsåret 2023-24.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 8. oktober 2020 og var til 1. behandling den 30. oktober 2020. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Indfødsretsudvalget.

Birgitte Vind (S) Camilla Fabricius (S) Lars Aslan Rasmussen (S) Malte Larsen (S) Rasmus Stoklund (S)

Rasmus Horn Langhoff (S) Susan Kronborg (RV) Anne Valentina Berthelsen (SF) Peder Hvelplund (EL)

Jan E. Jørgensen (V) nfmfd. Morten Dahlin (V) Kim Valentin (V) Mads Fuglede (V) Marie Krarup (DF) fmd.

Morten Messerschmidt (DF) Marcus Knuth (KF) Mette Thiesen (NB)

Liberal Alliance, Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	42	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5
Nye Borgerlige (NB)	4		

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og udlændinge- og integrationsministeren sendte den 26. august 2020 dette udkast til udvalget, jf. IFU alm. del – bilag 210, folketingsåret 2019-20. Den 8. oktober 2020 sendte udlændinge- og integrationsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 5 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 11 spørgsmål til udlændinge- og integrationsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.